

Role hub v přírodě

Houby jsou nezelené organismy, příbuznější nám živočichům, než rostlinám. Závisí proto podobně jako my na všem zeleném, z rostlin živých nebo mrtvých čerpají potravu – organický uhlík.

Houby v přírodě můžou mít tři různé role: rozkladači, symbionti a paraziti.

Houby **rozkládají** mrtvá těla rostlin. To je nejdůležitější úloha hub v ekosystémech, které by zkolabovaly, kdyby se rostlinná organická hmota neustále hromadila.

Symbionti žijí ve vzájemně prospěšném vztahu s rostlinami, se stromy nebo třeba orchiděmi a získávají od svého partnera přímo produkty fotosyntézy – jednoduché cukry. Na oplátku houba přispívá minerálními látkami ze substrátu a usnadňuje svému symbiontovi přístup k vodě díky svému rozsáhlému podhoubí (myceliu).

Paraziti vysávají svou potravu přímo z tkání hostitele. Někteří své hostitele usmrtí a poté na něm dále žijí jako rozkladači, jiní žijí dlouhodobě s hostitelem a škodí mu.

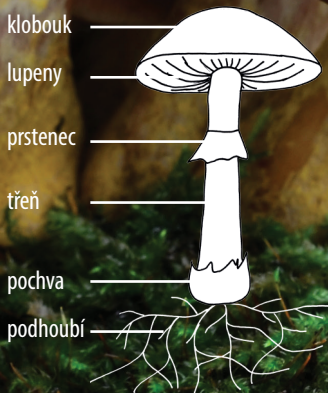
v pozadí: václavka hlíznatá

Houby očima houbaře

Houbaři obvykle rozlišují houby na jedlé, nejedlé a jedovaté. Mezi těmito skupinami ovšem nepanuje ostrá hranice. Jistou výhodou je, že těch opravdu nebezpečných druhů v našich lesích nacházíme ve srovnání s jedlými a nejedlými jen málo, a proto není příliš obtížné naučit se je znát.

Nejčastější záměnou jedlého druhu za jedovatý je záměna prudce jedovaté muchomůrky tygrované s výtečnou muchomůrkou růžovkou. Zde je třeba dívat se na **tři hlavní znaky: barva, prsten a báze třeně (nohy)**. Muchomůrka růžovka vždy musí růžovět. Ať už je to po otlaku, na řezu nebo v požercích larev. Muchomůrka tygrovaná zůstává bílá. Prsten čili velum kryjící lupeny mladých plodnic je u muchomůrky růžovky z vrchní strany rýhovaný, kdežto u muchomůrky tygrované je hladký. Nakonec je rozdíl i v bázi třeně, který je sice u růžovky hlízovitě rozšířený, nicméně přechod je hladký a naopak muchomůrka tygrovaná má na rozšířené bázi třeně typický límeček.

Druhou poměrně častou záměnou představují muchomůrka zelená a různé druhy pečárek (žampiónů). V tomto případě je klíčové při sběru vyjmout celou plodnici ze země, protože muchomůrka zelená má na bázi třeně výraznou pochvu a pečárky nikoli.

Místo do supermarketu raději do lesa

U některých druhů hub, které jsou kupovány v obchodní síti, často lidé netuší, že je možné je poměrně běžně sbírat i v našich lesích. Typickým příkladem je

ucho Jidášovo neboli „černá houba“ běžně užívaná v čínské kuchyni. Ucho Jidášovo je i u nás velmi hojné.

Určování hub

Určování hub je obtížné z důvodu velkého počtu druhů. Určování lze rozdělit na několik stupňů. Prvním je tzv. „kouknou a vidím“. Za této situace si všímáme všech našimi smysly postihnutelných znaků včetně vůně a chuti. Sledujeme například velikost plodnic, typ výtrusorodého rouska, připojení lupenů ke třeni, barvu lupenů a výtrusného prachu, strukturu třeně, přítomnost/absenci vela apod.

Druhým stupněm, pokud neuspějeme při prvním, může být sledování mikroskopických znaků, například velikosti, tvaru a ornamentiky spor. Dále lze u některých skupin, typicky u holubinek, využít specifickou reakci dužniny s určitými chemickými

činidly (např. KOH, guajak, zelená skalice, anilin aj.). Poslední stupeň určování je dnes srovnávání sekvencí DNA. Při terénní mykologické práci i běžném houbaření je užitečné zvládnout určování do jednotlivých rodů, díky němuž získáme alespoň základní orientaci.

Jako příklad si uvedeme holubinky a ryzce. Jde o rody vyznačující se zrnitou strukturou třeně. To znamená, že třeně se zde vláknitě netřepí jako u jiných kloboukatých hub. Ryzce navíc ve svých buňkách tvoří tekutinu, mléko, které pak při poranění roní. Najdeme-li tedy houbo se zrnitou strukturou třeně, které nemléčí, jde o holubinku a v případě přítomnosti mléka se jedná o ryzce.

ryzec smrkový

holubinka mandlová

v pozadí: ucho Jidášovo

Sbírejte další informační karty z akcí Muzea Říčany!

Sledujte aktuální dění na:

Muzeum Říčany
Rýdlova 271/14
www.ricany.cz/muzeum

otevírací doba Muzea:

pondělí - čtvrtek 14:00 - 18:00
sobota a neděle 13:00 - 18:00
pátek zavřeno